

Sygnatura akt I C 648/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

W., dnia 03-04-2013 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący:SSR Agnieszka Mękal

Protokolant:Paulina Zwolak

po rozpoznaniu w dniu 20.03.2013 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa M. K.

przeciwko (...) Bank S.A.

o ustalenie

I. oddała powództwo;

II. zasądza od S. P. na rzecz adwokata S. M.kwotę 1.476 zł (w tym kwotę 276 zł tytułem podatku VAT) tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu;

III. nie obciąża powódki kosztami procesu.

Sygnatura akt: I C 648/11

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 23 października 2009 r. powódka M. K.wniosła o ustalenie nieważności szeregu mów kredytowych, w tym zawartych ze stroną pozwaną (...) we W.umowy o kartę kredytową z dnia 25 lutego 2009 r. oraz umowy kredytu z dnia 26 lutego 2009 r. z powodu wady oświadczenia woli, przejawiającej się w jego złożeniu w stanie włączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli.

W uzasadnieniu powyższego żądania powódka wskazała, że od wielu lat leczy się psychiatrycznie, co sprawiło, że w chwili składania oświadczenia woli nie była świadoma znaczenia podejmowanych czynności. Ponadto powódka wskazała, że do większości banków, z którymi posiada zawarte umowy kredytowe, udała się za namową swojej znajomej, która prosiła ją o zaciągnięcie na jej rzecz pożyczek. Pomimo zapewnień o późniejszej, osobistej ich spłacie, znajoma nie uregulowała należności z nich wynikających, a ciężar spłaty zaległości obciążył powódkę. M. K. wskazała, że w związku z niemożnością regulacji zadłużenia wszystkim kredytodawcom złożyła oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych złożonego oświadczenia woli. Powódka wskazała, iż utrzymuje się z renty w wysokości 909,13 zł, z której to kwoty większość wydaje na leki i czuje się oszukana przez swoją znajomą, która wykorzystując jej stan doprowadziła do zaciągnięcia przez powódkę pożyczek.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na jej rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu (...) we W.zarzucił, iż w jego ocenie podnoszona przez powódkę podstawa żądania w niniejszej sprawie nie zaistniała. Powódka nie wykazała, aby oświadczenie woli zostało przez nią złożone w stanie wyłączającym

świadomość lub swobodę z przyczyn wewnętrznych, dotyczących powódki. Za taką w ocenie strony pozwanej nie sposób uznać namowy osoby trzeciej, która wpłynęła na powódkę celem zaciągnięcia przez nią zobowiązania. Powódka posiada orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności ze względu na umiarkowane upośledzenie umysłowe, jednak nie jest ubezwłasnowolniona ani w całości ani też w części, a zatem posiada pełną zdolność do czynności prawnych i może ich skutecznie dokonywać.

Prawomocnym postanowieniem z dnia 20 września 2010 Sąd Rejonowy (...)przekazał niniejszą sprawę do rozpoznania tutejszemu Sądowi.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka M. K.od 2004 roku leczy się psychiatrycznie, posiada stwierdzone zaburzenia adaptacyjne jak i umiarkowane upośledzenie umysłowe W dniu 10 lipca 2007 r. (...)ds. (...)w N.wydał wobec powódki orzeczenie o zaliczeniu jej do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Jako przyczynę niepełnosprawności, której początek datowano na dzieciństwo powódki, wskazano kategorie : upośledzenie umysłowe, choroby psychiczne , zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu [symbole (...)]**Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 (Dz.U. nr 139 poz.1328)].** W orzeczeniu wskazano, iż powódka pozostaje niezdolna do pracy i wymaga częściowej konieczności korzystania z systemu wsparcia w samodzielnej egzystencji.

Dowody: zaświadczenie lekarskie (...). K. G.i L. z dnia 24.09.2009 r. – k.8;orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (...) w N.z dnia 10.07.2007 r. – k.19.

Powódka pozostaje pacjentką Poradni Z.(...) (...)Sc. G. K., K. L.w N.od dnia 10 czerwca 2004. We wskazanej placówce powódka w latach 2004 - 2012 odbyła kilkanaście wizyt lekarskich, po kilka w każdym roku. Lekarze badający i leczący powódkę w tymże okresie diagnozowali u niej organiczne zaburzenia depresyjne, zaburzenia adaptacyjne, spowolnienie. Leczenie farmakologiczne przepisane powódce obejmowało takie środki jak bioxetn, peranzynę, hydroksyzynę.

Dowód: historia choroby powódki z (...). K. G. i L. – k.119-125

Po raz pierwszy powódka została hospitalizowana na Oddziale (...) Wojewódzkiego (...)w O.w okresie pomiędzy 26 stycznia 2005 r. a 18 marca 2005 r. wraz ze stwierdzeniem lekkiego upośledzenia umysłowego oraz licznych dolegliwości somatycznych, złego samopoczucia, obniżenia nastroju, a także braku zaburzeń spostrzegania i myślenia oraz logicznego kontaktu. W toku leczenia nie stwierdzono większej poprawy, powódka posiadała obniżony nastrój, występowały u niej lęki związane z sytuacją życiową. Podczas drugiej wizyty na wskazanym oddziale, w okresie pomiędzy 17 lutego 2006 r. a 16 marca 2006 r., u powódki rozpoznano stany lękowe z objawami somatycznymi oraz komponentą depresyjną jak i kłopoty ze snem. Podczas przyjęcia pacjentka była prawidłowo zorientowana, występował u niej lekki niepokój i płytko obniżony nastrój, nie występowały u niej omamy ani urojenia. Po zakończonym leczeniu u powódki zaobserwowano poprawę stanu zdrowia i zlecono dalsze leczenie ambulatoryjne. Trzecia hospitalizacja powódki w (...)szpitalu miała miejsce pomiędzy 29 sierpnia 2007 r. a 17 października 2007 r. , a jej przebieg pozostawał zbieżny z wcześniejszym pobytem na oddziale. Po stwierdzonej poprawie stanu pacjentki powódka została skierowana do dalszego leczenia w (...).

Podczas pobytów na Oddziale (...) Wojewódzkiego (...)im św. J.w O.w badaniach tomografem komputerowym u powódki nie stwierdzono większych patologii mózgu, jedynie pewną anomalię rozwojową układu komorowego i sklepienia czaszki jak i niewielkie zanik korowe.

Dowód: karty informacyjne leczenia szpitalnego powódki na Oddziale (...) Wojewódzkiego (...)im św. J.w O.– k. 98 -109.

W dniu 25.02.2009r. powódka zawarła z pozwaną umowę o kartę kredytową, zaś w dniu 26 lutego 2009 r. umowę pożyczki nr (...), na podstawie której (...)we W.udzieliła jej pożyczki w kwocie 12.366,92 zł. Od kwoty wypłaconej M. K.w ramach kredytu odliczona została opłata przygotowawcza, prowizja bankowa oraz składka ubezpieczeniowa.

Dowód: umowa kredytu nr (...)z dnia 26.02.2009 r. – k.24; coo do umowy o kartę kredytową – bezsporne;

Powódka złożyła stronie pozwanej oświadczenia woli o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczeń woli złożonych (...) Bankowi S.A. we W. w dniu 25 lutego 2009 r. jak i 26 lutego 2009 r.

Bezsporne

M. K. celem zawarcia umowy pożyczki odbyła przejazd autobusowy z miejsca zamieszkania do Z., gdzie mieścił się oddział banku. Umowę o kartę kredytową powódka zawarła w N.. Za pieniądze uzyskane od strony pozwanej powódka zakupiła węgiel jak i spłaciła zaciągnięte u osób trzecich zadłużenie w kwocie ok. 1500 zł, zakupiła także żywność. Powódka zaciągnęła piętnaście innych kredytów, których cel stanowiła spłata wcześniejszych pożyczek. Z pieniędzy uzyskanych od strony pozwanej powódka nie dokonała spłat innych kredytów. Celem zawierania umów kredytowych powódka udawała się do instytucji finansowych wraz ze swoim synem, który ją do nich zaprowadzał.

Powódka jest zainteresowana spłatą swoich zobowiązań względem (...) Banku S.A. we W. , za jednoczesnym zatrzymaniem i zmniejszeniem narastającego zadłużenia.

Dowód: przesłuchanie powódki – k.136 - 137.

Powódka zaciągnęła kredyt na prośbę syna i jego partnerki.

Dowody: przesłuchanie powódki – k.136 – 137;

Syn powódki wraz ze swoją partnerką towarzyszyli M. K.w czasie podpisywania obu umów z (...) we W..

Dowód: przesłuchanie powódki – k.136 – 13.

M. K. nie jest chora psychicznie w rozumieniu psychozy endogennej, występują u niej zaburzenia depresyjne warunkowane głównie trudną sytuacją życiową (zaciągnięte kredyty, chore dziecko) oraz zmianami organicznymi w centralnym układzie nerwowym. Stopień upośledzenia umysłowego powódki pozwala jej samodzielnie funkcjonować w społeczeństwie, sama zgłosiła się do biegłego lekarza sądowego na badanie i telefonicznie ustaliła jego termin. Jest osobą zdolną do rozeznania się w swojej sytuacji, w tym sytuacji finansowej, jej poziom intelektualny pozwala na rozumienie norm społeczno – prawnych takich jak kredyt i konieczność jego spłaty. Powódka prawidłowo definiuje znaczenie określenia „kredyt konsolidacyjny”, bank, wcześniej pożyczała i oddawała pieniądze i zna powinność zwracania pożyczonych środków.

Występujący u powódki niski poziom intelektualny jak i zaburzenia adaptacyjne i lękowe nie znoszą jej zdolności do świadomego i swobodnego podejmowania decyzji i wyrażania woli. Stan ten nie istniał także w chwili składania przez powódkę oświadczeń woli o zawarciu w dniu 25 i 26 lutego 2009 r. umów z pozwanym Bankiem.

Dowód: opinia biegłego z dnia 22.11.2012 r. – k. 142– 149.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo w całości zasługiwało na oddaleniu.

W niniejszym postępowaniu powódka M. K.wniosła o ustalenie nieważności umowy w przedmiocie udzielenia kredytu wraz z kartą kredytową z dnia 26 lutego 2009 r. oraz umowy kredytu z dnia 25 lutego 2009 r., zawartych ze stroną pozwaną (...)we W., podnosząc, iż oświadczenie o jej zawarciu zostało przez nią złożone w stanie włączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Sam fakt zawarcia przedmiotowych umów jak i złożenie

przez powódkę oświadczeń woli o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczeń woli o zaciągnięciu zobowiązań względem pozwanej spółki nie budził wątpliwości stron.

Podstawę sformułowanego przez powódkę żądania stanowił art. 189 kodeksu postępowania cywilnego zgodnie z którego treścią powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Natomiast podstawę materialnoprawną żądania stanowił przepis art. 82 kodeksu cywilnego, statuujący nieważność oświadczenia woli złożonego przez osobę z jakichkolwiek względów znajdującą się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli.

W rozpoznawanej sprawie powódka starała się wykazać, że nie była w stanie w sposób ważny dokonać ze stroną pozwaną czynności bankowych zawartych w dniach 25 i 26 lutego 2008 r.

Sąd rozstrzygając przedmiotową kwestię w szczególności zważył na kompleksową dokumentację medyczną zgromadzoną w sprawie, a także na wszechstronnie udokumentowaną, spójną i jednoznaczną opinię biegłego sądowego z zakresu psychiatrii J. B., dodatkowo potwierdzoną w drodze uzupełniającej ustnej opinii tejże biegłej, przedstawionej na rozprawie w dniu 20 marca 2013 r.

Z przedłożonych do akt sprawy zaświadczeń, wypisów szpitalnych jak i kart konsultacji medycznych wynika, że powódka od 2004 roku leczy się psychiatrycznie. Od dnia 10 lipca 2007 r. z uwagi na wrodzone upośledzenie umysłowe, choroby psychiczne, zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu [symbole (...)**Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 (Dz.U. nr 139 poz.1328)**] powódka jest zaliczona do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Powódka od wskazanej daty z uwagi na zdiagnozowane organiczne zaburzenia depresyjne, zaburzenia adaptacyjne i spowolnienie pozostawała pod stałą kontrolą Poradni Z.P. (...)Sc. G. K., K. L.w N.. Oprócz leczenia ambulatoryjnego powódka odbywała także hospitalizacje w Wojewódzkim (...)w O.. Podczas przyjęć do szpitala pozostawała prawidłowo zorientowana, znajdowała się w kontakcie logicznym, występował u niej lekki niepokój i płytko obniżony nastrój, złe samopoczucie, obniżenie nastroju. Nie stwierdzano u niej natomiast zaburzeń spostrzegania i myślenia, omamów oraz urojeń. U powódki występowały lęki związane z sytuacją życiową. Jak wynika z dokumentacji szpitalnej u powódki nie stwierdzono większych patologii mózgu, jedynie nieznaczną anomalię rozwojową układu komorowego i sklepienia czaszki jak i niewielkie zanik korowe.

W oparciu o załączoną do akt sprawy dokumentację, jak i przebieg przeprowadzonego przez siebie badania powódki, biegła sądowa z zakresu psychiatrii J. B. sporządziła w dniu 22 listopada 2012 r. opinię sądowo - psychiatryczną, która wraz z uzupełniająca ustną opinią przedstawioną na rozprawie w dniu 20 marca 2013 r. kompleksowo i jednoznacznie w sposób negatywny odpowiedziała na pytanie, czy w dacie zawierania umowy o kartę kredytową w dniu 25 lutego 2009 r. jak i umowy kredytu powtórnego w dniu 26 lutego 2009 r. powódka pozostawała w stanie wyłączającym świadome lub swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli z uwagi na stan zdrowia psychicznego.

Uznając ustalenia biegłej za swoje, Sąd stwierdził, że powódka M. K. nie jest chora psychicznie w rozumieniu psychozy endogennej. Występują u niej jedynie zaburzenia depresyjne warunkowane trudną sytuacją życiową w jakiej się znajduje, a na którą mają wpływ m.in. kłopoty finansowe, trudna sytuacja rodzinna - lekko upośledzone dziecko, ówczesne konflikty z nadużywającym alkoholu mężem - jak i zmiany organiczne w centralnym układzie nerwowym. Jak wskazała biegła powódka funkcjonuje w społeczeństwie, sama zgłosiła się na badanie, bez przeszkód ustaliła telefonicznie jego termin. Powódka posiada rozeznanie w swojej sytuacji finansowej, rozpoznaje znaczenie takich pojęć jak kredyt, a nawet „kredyt konsolidacyjny”. Widzi korelacje pomiędzy zaciągnięciem kredytu, a obowiązkiem jego spłaty, co więcej - w przeszłości tak właśnie postępowała i zwracała pożyczone środki.

Niejako na marginesie należy wskazać, że okoliczność, iż powódka zawierała przedmiotowe umowy w stanie pozwalającym na prawidłowe oraz swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, jak i posiadała rozeznanie swojego działania, potwierdzają twierdzenia samej M. K., złożone w toku przesłuchania na rozprawie w dniu 7 września 2012 r. Powódka w sposób spójny i logiczny przedstawiła przebieg czynności towarzyszących zawarciu umów. Wskazała, że celem zawarcia umowy pożyczki odbyła przejazdy z miejsca zamieszkania do oddziałów banku, a za pieniądze w nich uzyskane zakupiła węgiel i żywność jak i spłaciła zaciągnięte u osób trzecich zadłużenie. Powódka tym samym wskazała

na działanie z należyтым rozeznaniam, wydatkowanie środków wedle potrzeb. Co więcej wskazała także na stałą praktykę zaciągania kredytów, co stanowiło jej sposób na spłacanie wcześniej wymagalnych pożyczek. Należy także zauważyć, iż zarówno w toku przesłuchania jak i podczas badania biegłego powódka wskazała, że celem zawierania umów kredytowych udawała się do różnych instytucji finansowych wraz ze swoim synem, który pozostawał także inicjatorem zaciągnięcia zobowiązań u strony pozwanej. Wpływ czynnika zewnętrznego, a to osoby trzeciej, nie sposób zaś uznać – jak słusznie zarzucała pozwana - za czynnik wewnętrzny, wymagany dla zastosowania wyrażonej w art. 82 k.c. normy i uznania, że powódka składała oświadczenie woli w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. W ocenie Sądu na podkreślenie należy także fakt, iż powódka podczas przesłuchania potwierdziła stwierdzone przez biegłego, dostateczne rozeznanie w przedmiocie instytucji finansowych, z których korzystała. Powódka wskazała, że chce spłacić swoje zobowiązania względem (...) we W., za jednoczesnym zatrzymaniem i zmniejszeniem narastającego zadłużenia. Tym samym należy uznać, że powódka w pełni dostrzega związek między sama czynnością zaciągania pożyczek, a obowiązkiem ich spłaty. Z przeprowadzonych w niniejszej sprawie dowodów z opinii biegłego nie wynika, jakoby odwrotna sytuacja miała miejsce w chwili zawierania przez powódkę umów z(...) we W., a powódka z uwagi na chorobę psychiczną, niedorozwój umysłowy albo inne, chociażby nawet przemijające, zaburzenie czynności psychicznych złożyła wobec pozwanego Banku oświadczenie woli w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli.

Zważając na powyższe, mając na uwadze przepisy art. 189 k.p.c. w zw. z art. 82 k.c. Sąd orzekł jak **w punkcie I – szym** wyroku.

Wysokość zasądzonego w **punkcie II-im** wynagrodzenia ustanowionego z urzędu pełnomocnika prawnego powódki znajduje uzasadnienie w treści § 19 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 4 oraz § 2. pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2002r. Nr 163, poz. 1349).

W **punkcie III –im** wyroku Sąd działając na podstawie art. 102 § k.p.c. odstąpił od obciążania powódki obowiązkiem uiszczenia kosztów procesu, a to kosztów zastępstwa procesowego na rzecz strony pozwanej oraz kosztów opłaty od pozwu i wynagrodzenia biegłego sądowego na rzecz Skarbu Państwa, od których to ponoszenia w niniejszej sprawie powódka pozostawała uprzednio w całości zwolniona. Sąd miał na uwadze, iż sytuacja materialna powódki w istocie nie pozwoli jej na poniesienie tychże kosztów bez istotnego uszczerbku w utrzymaniu oraz iż wytaczając powództwo działała ona w subiektywnym przeświadczeniu co do istnienia przesłanek warunkujących uznanie jej stanu zdrowia za tego rodzaju, iżby pozwolił na uwzględnienie żądania pozwu. Weryfikacja tegoż przeświadczenia była zaś możliwa jedynie w drodze opinii biegłego sądowego sporządzonej w toku postępowania. W ocenie Sądu nie było zatem podstaw do przypisania powódce złej woli w wytoczeniu powództwa, a jedynie wybrała ona w istocie nieodpowiedni środek dla ochrony swych interesów.

Zważając na powyższe, orzeczono jak w sentencji wyroku.